

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejeman:

za

celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnistvu prejeman:

za

celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Naročnine in inzerate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I, 17

Izhajava vsak dan, izveniši
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 17.

V Ljubljani, v četrtek, 22. januarja 1903.

Letnik XXXI.

Državni zbor.

Dunaj, 21. prosinca.

Sprava pokopana.

Ze s početka sem izražal dvom, da bi Čehi in Nemci sklenili premirje. Namen tega poročila ni, da bi metal polena na levo ali desno ali vladi očital neodločnost. Vsakdo naj si napravi sodbo sam.

Dne 3. t. m. so se nemški in češki zastopniki sošli k spravi konferenci. Minister-ski predsednik dr. pl. Körber je tedaj v skupni seji toplo priporočal premirje kot pričetek in pogoj poznejše sprave, kajti: »Mi moramo naprej, avstrijski parlament mora izvrševati svojo dolžnost. Tudi v tem oziru mora priti zadnja ura.« Resne in odločne besede, ki pa so pale na nerodovita tla. Moravski Nemci so že v prvi seji izjavili, da odklanjajo vsako narodno spravo na Moravskem, ki jo zahtevajo Čehi. Tako so se večeraj popoldne v palači min. predsednika sošli le zastopniki s Češkega.

Ko je dr. pl. Körber pozdravil zbrano konferenco, je dr. Pacak v imenu Čehov izjavil: Čehi se ne morejo pogajati na podlagi vladnih predlogov. Čehi zahtevajo, da se reši jezikovno vprašanje v smislu in duhu že obstoječih državnih zakonov, in sicer po naslednjih načelih: 1. Na Češkem sta oba deželna jezika popolnoma ravnopravna v vsej deželi in vsakem oziru. 2. Vsaka oseba na Češkem ima pravico, da pri vseh oblastvih cele dežele v češkem ali nemškem jeziku zahteva uradne rešitve.

Vladni načrt pa ne priznava popolne ravnopravnosti obeh deželnih jezikov, kakor je bilo to v navadi iz davnih časov. Vladni načrt bi napravil še večje zmešnjave in prepire. Čehi morajo zahtevati, da cesarski uradi na Češkem brez izjeme sprejemajo vloge v obeh dež. jezikih in da se v obče vanju s strankami poslužujejo njih jezika. Po vladnem načrtu pa imajo Nemci še vedno mnoge prednosti. Ustanovitev okrožnih vlad ni v nobeni pravi zvezi z narodno spravo

in le utrjuje birokratski centralizem državne uprave.

Dr. Eppinger izjavi v imenu Nemcev, da so le neradi prišli h konferenci in da morajo odločno zastopati svoje zahteve. Češka izjava pa izpodmakne vsako podlago za pravna pogajanja, zato vpraša češke zastopnike, kako naj se pogajanja nadaljujejo brez substrata.

Min. predsednik dr. pl. Körber izjavi, da vladni načrt ni neizpremenljiv in da hoče vlada pritrditi vsaki izršljivi in praktični premembi. Substrat za spravo ni glavna stvar, ampak sprava sama. Stvar je že tako znana in premišljena, da se morejo pogajanja nadaljevati tudi brez substrata. Prva stvar je, da se pogajanja sploh prične. O jezikovnem vprašanju v cesarskih uradih se je doslej sploh malo razgovarjalo v spravnih konferencah. Zato naj bi se izvolil pododsek, da to vprašanje temeljito pretrese in prouči.

Graf Sylva-Tarouca izjavi v imenu konservativnega veleposestva, da obžaluje, ako se pravna akcija zopet izjalovi. Govornik naglašja, da so nadaljnja pogajanja mogoča tudi brez konkretnih predlogov, ter predlaga, naj se seja pretrga, da se določi modus procedendi.

Po kratkem odmoru izjavi dr. Herold v imenu Čehov: Ker je g. min. predsednik sam izjavil, da je mogoča nadaljnja razprava tudi brez konkretnih predlogov, smo pripravljeni voliti pododsek, ki naj prouči jezikovno in upravno vprašanje.

Dr. Eppinger v imenu Nemcev: Prišli smo k spravi konferenci, da se pogajamo, četudi neradi, na podlagi vladnega načrta. Danes pa so češki zastopniki postavili nove zahteve, o katerih vedo, da jih morajo nemški zastopniki odkloniti. Češka izjava je odklonila vladni načrt, zato je pododsek brez pomena, dokler nima podlage za obravnavo.

Min. predsednik dr. pl. Körber nato vstane, se prikloni in odide. Seja je kon-

čana in sprava vsaj za nedoločen čas zopet pokopana.

Kdor čita to suhoparno poročilo, dobi nehote ta vtis, da je čital štiri prizore dolgočasne žaloigre. Zastor se vzdigne. Dr. pl. Körber naznani: Igra se prične. Dr. Pacak: Ne moremo. Dr. Eppinger: Nočemo. Kratek odmor. Dr. Herold: Pa poskusimo. Dr. Eppinger: Dobrou noč, pane Choc.

Uprav salonska predstava, v kateri so nastopili najuglednejši gospodje; g. režiser je bil povsem zadovoljen in se je osrbju z nasmehom prijazno poklonil.

Ali je to še resna politika? Ali naj ostali narodi na večne čase čakajo, kdaj jih starejo mlinski kamni, ki jih vrti kolo zgodovine? Ali v istini le razmere ustvarjajo ljudi in politična mnenja razne stranke? Ali ni tudi obratno mogoče, da namreč vplivni može ustvarijo razmere in vodijo stranke? Toda: exempla trahunt. Nemški radikali so svoj čas provzročili nemško obstrukcijo, in češki radikali so Čehom zastavili nadaljno pot do premirja.

Le roi est mort! Vive le roi!

V soboto popoldne se je končala obstrukcija čeških radikalcev, danes se je pričela zopet mladočeška. Orožje je treba brusiti, da ne zarjavi.

Takoj začetkom seje je bilo zopet živahno v zbornici, kakor v vojaškem taboru pred odločilno bitko. Češki poslanec dr. Dvork je vprašal predsednika, zakaj dopušča, da nekateri vsenemški poslanci žalijo in napadajo češke govornike. V znani pravdi Wolf contra Schalk v Mostu se je dokazalo, da je neko društvo v Nemčiji darovalo 1000 mark v prospeh vsenemške agitacije v Avstriji. Kot priča je posl. Stein izpovedal, da mu je posl. Wolf od te svote izročil le 50 mark. Govornik vpraša, ali hoče predsednik varovati ugled zbornice.

Podpredsednik Kaiser odgovori, da graja izgreda na levi in desni, da pa nima sredstev, s katerimi bi jih mogel preprečiti. (Velik nemir in krik v zbornici)

Nato pridejo na vrsto češki nujni pred-

logi. Dr. Dyk je na dolgo in široko, toda jako stvarno utemeljeval svoj nujni predlog, naj vlada blagohotno izvršuje zakon z dne 28. sušca 1900 glede iztirjavanja državnih posojil ter zadolženim posestnikom tudi dovoljuje odpisa. Ta predlog je bil povsem utemeljen in opravičen, saj vemo, kdo in kako vladi poroča o gmotnih razmerah posameznih posestnikov. Dr. Dyk je jako živahno in spretno zagovarjal svojo stvar, toda nemška levica in Poljaki »obsojajo obstrukcijo iz ljubezni do reda in miru«, zato je govornik metal bob ob steno. Sicer pa je sam dobro vedel, da večina odkloni njegov predlog. Namen te razprave do 3. ure je bil le ta, da mešetarji za kulisami dobé časa za nadaljna pogajanja glede bruseljske pogodbe in vojne predloge. Danes je vlada predložila načrt glede porazdelitve sladorne produkcije, na dnevnem redu je kot prva točka vojna predloga. Čehi in vsenemci zahtevajo olajšave v vojaški službi, sicer preté z obstrukcijo.

Skoraj gotovo pa češki poslanci dopusté, da se vojna predloga in državni proračun izročita dotičnim odsekom in da resno zavihté obstrukcijsko orožje še le pri nagodbi z Ogrsko, ako dotlej ne dobé zadoščenja.

Nov poslovnik.

Tako so seje v zbornici vedno v znamenju obstrukcije. Danes se vzdigne na levici, jutri na desnici, in pojutrnjim v središču. Da take razmere niso zdrave, je jasno vsem. A nihče se ne gane, da bi se razmore zboljšale.

Danes je posl. Fuchs predlagal odsek 36 članov, ki naj izdela nov poslovnik in v dveh mesecih predloži svoj načrt. Torej vsaj dva meseca ima obstrukcija še proste roke in noge.

Sestanek hrvaških opozic. strank.

Dne 29. jan. se snidejo v Zagrebu vse opozicijske stranke hrvatske, da se še en-

LISTEK.

Poroka na Cetinju.

(Dalje.)

Z razprostranega trga prideš po stopnicah vrh terase knežje palače. Na tej se sedel nekega jutra proti 6. uri knez Nikola in doli na stopnicah je stalo kakih sto črnogorskih kmetov, ki so imeli uprte oči v svojega gospodarja. Knez je pušil cigarete in se razgovarjal z njimi. Jaz sem gledal in poslušal. Gospodar je poznal vse po imenu, povpraševal jih, kako je doma v družini, kaka je bila letina, o potrebah v vasi, o paši, o cestah, o vsem. Dozdeval se mi je oče, ki se je srečal z lastnimi sinovi po dolgem času. Ko mu je kedó omenil dohodkov, ki so jih morali dajati črnogorski oblasti, rekel mu je knez:

»Obrni se do tega . . ., ministra, saj veš, da nimam časa pečati se z vsako malenkostjo.«

»A ti, gospodar, veš vse, moreš vse, si vse.«

Na smehljaj se je knez dobrohotno. In onim krepkim hribovcem dozdevalo se je nemogoče, da oblast sama bi ne bil on sam — gospodar.

»Gospodar, mi dovoliš besedo?«

»Le govori.«

»Prišel sem, da ti poljubim roko, potem se vrnem hitro domov.«

Knez je pokimal, prosilec je prišel, poljubil mu roko in obleko in potem ves srečen odšel.

»Gospodar, moram te nekaj prositi; imel bi rad kolajno . . . mnogo mojih je umrlo za domovino.«

»Razdelil sem jih vsem onim, ki so jih zaslužili po zadnji vojski. Treba bi bilo nove . . .«

»A jaz sem bil vedno vzgleden, le vprašaj moje vaščane.«

Po končani avdijenci je dobil prosilec zaželjeno kolajno od kneza »za lepo ponašanje«. Nato so mu poljubili roko in obleko in odšli s srečo in veseljem v sico.

Ta ljubezen med knezom in ljudstvom je največja podlaga bodočnosti Črnogore. In knezu Nikolaju zaupajo Črnogorci.

* * *

Mislite si sedaj, kako je bilo v knežjem parku, ko je prišel narod poljubit roke oni popoldne poroke. Povabljenih je bilo nad tisoč funkcionarjev iz vseh krajev Črnogore, ki so prišli v narodnih nošah; to so bili Črnogorci, Turki in Albanci. Ko se je pokazal dvor, postavili so se vsi v dve dolgi vrsti. Med vrstami stopal je knez s sprem-

stvom, med katerim je bil nepremagani junak vojvoda Božo Petrovič, knezov bratranec. Kneginje so se usedle pod veliko drevo in povabljenici so se pomikali mirno in poljubljali roko kneginji Mileni in nevesti Nataliji, ki je bila na ta način predstavljena črnogorskim oblastnjim.

Ves dan sva hodila s slovenskim rodoljubom Kornelijem Gorupom iz Trsta po Cetinju. Naslajala sva se na vsem, kar je bilo občudovanja vrednega. Vrata mrtvaških glav spominjala so naju na razna barbarstva, ki spletajo zgodovino Črnogore. Pri nagrobnem spomeniku kneza Danila, ki ga je risala in postavila na lastne stroške kraljica Helena, srečala sva poročenca, ki sta položila na grob cvetja in venec.

Všeč so nam bili blevi kneza Nikole s krasnimi konji, med katerimi so oni arabski žrebeci, katere je podaril knezu sultan, potem oni, katere mu je podaril laški kralj, in oni iz Lipice, dar cesarja Frana Jcsipa. Ali — recite mi, kaj ni to čudno, da so prišli ti darovi od treh tako različnih strani?

V arzenalu sva občudovala znamenja zmaga v vojski, katerih je prav mnogo in lepih. Tu je tudi črnogorska vojna zastava vsa na kosih, na stotine in stotine lukenj od sovražnih krogelj. »Pomislite«, rekel nama je spremljevalec, »koliko »barjaktarjev« je padlo pod to zastavo.«

Črnogorski »barjaktar« je v vojski najvažnejši vojak. Videti treba samo Zeka iz Njegoša, ki je črnogorski »alajbarjaktar« (načelnik vseh zastavonoš), kako je ponosen on na to. Okoli barjaktara združijo se najbolj junaški, najmočnejši, oni, ki v navdušenju ponudijo svoje telo, svoje življenje domovini.

Sedanja soproga vojvode Ilije Plamenaca, vojnega ministra, pripovedovala mi je, kako je padel njen prvi soprog iz prav iste junaške rodbine.

»Poročena sva bila jedno leto. Imel je 25 let, ko je šel v vojsko. V nekem spopadu ranili so mu očeta, ki je bil barjaktar. On pa je zgrabil za zastavo in se vrgel na sovražnika s samo dvema Črnogorcema. Stiri krogelje ranile so ga na nogah, 27 preluknjalo mu je suknjo, prinesli so mi ga domov umirajočega. Zdravniki bi ga bili mogli rešiti, ako bi mu bili odžagali nogo. On je rajše umrl, nego da bi bil ostal brez noge. Po osmih dneh mi je umrl v naročju.«

»Jočete po njem?« vprašal sem ponosno ženo.

»Mnogo! . . . A rajši vidim, da mi je umrl v vojski za domovino, nego na postelji za kako drugo boleznijo. Spominjam se ga vedno, njega, junaka.«

(Konec prih.)

krat posvetujejo o popolnem zedinjenju v jedno opozicijsko stranko in o imenu, ki bi se imel tej stranki dati. Na zadnjem sestanku prošle jeseni je sprejela večina predlog, da dobi stranka ime »hrvatska stranka prava«. Mi smo takrat v »Slovenca« razjasnili in dokazali, da odgovarja to ime najbolje hrvatske opozicijske stranki v današnjih okoliščinah, a če niso zanj nekateri privrženci dosedanje neodvisne stranke in pa nekateri člani čiste stranke prava, ne more to biti iz principijelnih razlogov, nego le strankarskih namenov, kar se pa ne da na noben način opravičiti v sedanjih za hrvatsko tako resnobnih časih. Zato da ti strankarski nameni tako radi odločujejo, pa se trdi tudi zdaj, da čista stranka prava vendar le noče popolnega zedinjenja z ostalimi opozicijskimi strankami, nego da hoče ostati še za naprej kot samostalna stranka, pač pa hoče v taktičnem pogledu z ostalo opozicijo postopati v saboru in v vseh zgodah političnega življenja. Zakaj hoče čista stranka prava tako ravnati, se bode izjavila na prihodnji skupščini, in potem bomo lahko o njeni izjavi sodili, dozdaj moramo biti zadovoljni s tem, da se hoče vsaj ostale opozicije pridružiti v vseh važnih vprašanjih, ki se tičejo hrvatskega naroda.

Če kdaj, so gotovo zdaj za hrvatski narod kritični časi. Če samo sklepanje finančne nagodbe z Ogrsko bi moralo zediniti vse hrvatske neodvisne življe v hrvatskem saboru, kjer se bode o tej važni stvari razpravljalo. Neodvisna manjšina seveda ne bode mogla preprečiti, da večina sprejme tudi za Hrvatsko nepovoljno nagodbo, kar se bode bržkone zgodilo, toda složna obramba hrvatskih koristi bi mogla slednjič tudi zaslepljenim Mažaronom odpreti oči, da je njihovo delo škodljivo za narod v gmočnem duševnem pogledu.

Vsak hrvatski domoljub, v katerem tli še iskrica poštenja in narodnega ponosa, bi moral 29. jan. brez vsakega predsodka pristopiti v edinstveno opozicijsko stranko, saj se je mogel preprečiti iz žalostnih prizorov v hrvatsko-ogrskem in hrvatskem saboru, kako mažaronska stranka brez vsakega razloga ponižuje hrvatski narod v javnosti, in kako Mažari osokoljeni po takih izjavah ravna po prezirno z našimi najvažnejšimi pravicami. Sramoto, ki so jo zadali hrvatskemu imenu mažaronski poslanci v zajedniškem saboru, češ, da je Hrvatska le provincija Ogrske, ki se mora po besedah Egersdorferjevih, izgovorjenih v hrvatskem saboru, prej ali slej potopiti v mažarsko državo, more oprati le odločna opozicija. Za to je neobhodno potrebno, da je ta opozicija v vsem zjedinjena ter enega duha in sicer narodnega hrvatskega. Brez tega narodnega duha nima napredka, ker na Hrvatskem je že vsled popuščanja mažaronske stranke v nevarnosti sama narodna stvar. Mažarski činovniki se rogajo Hrvatom, ki zahtevajo uradovanje v hrvatskem jeziku, že kar v lice, da so oni pripravi uradovati v vsakem jeziku, le v hrvatskem ne. In vendar je le ta jezik edino zakonit na Hrvatskem.

Iz tega primera se vidi, kako globoko so že zagrezi na Hrvatskem. Za to z neko napetostjo pričakujemo sestanka hrvatskih opozicijskih strank v Zagrebu 29. januarja. Iz srca želimo, da bi ta sestanek prinesel prepotrebno slogu in edinstvo med vse opozicijske domoljube in da bi to bil začetek složnega ali tudi odločnega dela, ki ga zahteva zapušena domovina od vsakega poštenega svojega sina.

Nemci in izjalovljena sprava.

Vakdar »spravoljubni« Nemci so silno ogorčeni nad češkimi voditelji, ki so, kakor pravijo nemška glasila, tako nenadno razbili vso spravno akcijo. Izpočetka so se jezili ti ljudje tudi na Körberja, češ, da je bil že pred sejo popolno poučen o izjavi, ki jo je oddal v ime Čehov delegat Pacak. Bili so celo toliko predrzni, da so, sicer po ovinikih, prišli Körberja radi skrivnega pogajanja s Čehi. No poslanec Funke je potem definitivno zvedel, da Körber res ni bil poučen o Pacakovi izjavi. To seveda Nemcem še sedaj ne more lahko v glavo. Minister Rezek se je udeležil dotične seje češkega kluba in bil torej poučen o vsem, kar se godi za kulisami. Skoro nemogoče je bilo torej misliti, da bi Rezek ne bil sporočil Körberju o češki zakulisni politiki. To je torej jeza nemških voditeljev, kateri se pa vsakdo mora le smeati. Vsa javnost je namreč vedela, da v tej seji pravne konference zastopniki obeh narodnosti oddajo svoje izjave glede vladnega pravnega elaborata. Na to je torej moral biti pripravljen vsak, le Nemci menda ne. Čehi pa, kakor tudi Nemci niso bili dolžni pred sejo bobnati v svet svoje sodbe o Koerberjevem pravnem načrtu, marveč so jo povedali tam, kjer je za to primerno mesto. Če so se pri tem blamirali Nemci, ker niso pričakovali take izjave, zato pač ne morejo biti odgovorni Čehi, ki so vkljub temu bili voljni voliti pravni pododbor ter s tem ustredi vladni in Nemcem.

Krščanski socialci in vojaška predloga.

Kršč. socialna zveza v državnem zboru je imela včeraj važno posvetovalje, ki je veljalo v prvi vrsti vojaški predlogi, ki je kot prva točka na dnevnem redu petkove seje. Po daljšem razgovoru se je ukenilo, da se že povodom prvega branja pojasne v zbornici vse zahteve glede vojaške službe, obenem je bil pa načelnik dr. Lueger pooblaščen, da določi vsem klubovim načelnikom pismo naslednje vsebine: Ob splošnem zanimanju, ki se kaže za razpravo o vojaški vladni predlogi ter splošni opravičeni želji vseh slojev prebivalstva, da se zmanjšajo že neznosna vojaška bremena, je sklenila kršč. soc. zveza, da poskusi v sporazumu z vodstvi vseh parlamentarnih strank sestaviti zahteve glede vojaške predloge ter jih zagovarjati v zbornici povodom razprave o tej vladni predlogi. Vseled tega si dovoljuje vprašanje, bi li bil vaš klub voljan udeležiti se skupnega dogovora, pri katerem bi se formulirale te zahteve. V slučaju pritrditve blagovolite tudi naznaniti zastopnike svojega kluba pri tem razgovoru. — Upanje je torej, da se v tem pogledu osnuje večja akcija, ki je vojna uprava ne bo mogla prezreti.

Položaj v ogrskem parlamentu.

Ogrska poslanska zbornica je v včerajšnji seji sprejela predlog ministerskega predsednika Szella, naj se v prihodnji sobotni seji prične takoj razprava o vojni predlogi. Proti predlogu se je prvi izjavil Košutovec Barabás, ki je predlagal, naj se načrt odstavi z dnevnega reda ali pa odkaže dotičnim odsekom. Za slučaj pa, da zbornica ne ugodí temu predlogu, zahteva ločeno razpravo o vojaških novicah ter o pomnoženju vojaštva. S tem predlogom sta se strinjala v ime svojih strank posl. Ratkowskí (ljuska stranka) in Ugronovec Szederkényi. Večina je seveda odklonila te predloge, a pokazalo se je, da je edina vsa opozicija in z eventualno obstrukcijo lahko prepreči pravočasno rešitev vladne predloge.

Občinske volitve v Floridsdorfu.

Pri občinskih volitvah v Floridsdorfu pri Dunaju so zmagali socialni demokrati. Krščanski socialci so dobili za 400 glasov premalo. Občinski zastop v Floridsdorfu je bil tudi do sedaj socialnodemokratičen. Volitve so pokazale, da se tudi tu moč socialne demokracije majo in da ni daleč čas, ko bo tudi ta socialnodemokratična trdnjava padla pod krepkim in poštenim delom krščanskih socialcev.

Obstrukcija v monakovski mestni zbornici.

Z »vzgladnim« liberalnim gospodarstvom v monakovskem obč. zastopu smo se na tem mestu pečali že v eni prejšnjih števil. Kršč. soc. in konservativna manjšina se je prejšnja leta sicer tudi vdeleževala kot opozicijska stranka razprav v tem mestnem zastopu, toda ker so liberalci to izrabljali v svojo lastno korist in bobnali v svet, da so za red v gospodarstvu odgovorni tudi nasprotniki, ki sodelujejo pri mestni upravi, so lanske leto opozicionalci povodom razprave v proračunu izostali od seje in s tem zvalili vso odgovornost na liberalno večino. Letos so hoteli storiti isto in liberalci sami so jim seveda bržkone nehote, dali povod zato. V seji dne 16. t. m. je namreč frimasonski liberalcec Weidert brez vsakega najmanjšega povoda napal in surovo obdelaval voditelja centromove opozicije, obče priljubljenega Leiba. Ta je mirno in odločno zavrnil neosnovani napad, potem pa izjavil, da s svojo stranko ostavi zbornico toliko časa, dokler Weidert ne da popolnega zadoščenja. Može so res takoj ostavili zbornico in so s tem onemogočili proračunsko razpravo, ki je na dnevnem redu, ker liberalci sami nimajo potrebne dvetretjinske večine.

Novo vstaško gibanje v Kini.

Poročila s Kitajskega že dalj časa napovedujejo za prihodnjo spomlad velike nove nemire, ki jih vprizore na novo se organizirajo boksarji, katerih gibanje izdatno podpira neki tudi ondota vlada. To vest sedaj tudi potrjuje francoski list »La Croix«. Listu je izročil grof de Mun dvoje pisem, ki ju je prejel od provikarja Guebrianta v Süd-Sučuanu oziroma od magr. Dunanda, ondote nega škofa. V teh pisemih se trdi, da se že opazajo resne priprave za novo boksarsko vstajo, ki utegne biti mnogo nevarnejša od poprejšnje. To novo gibanje so uprisorili voditelji vstaje iz leta 1900, ki navedeno bivajo prognani v Sečuanu, v resnici pa žive v veliki časti. Provikar Guebriant meni, da kitajski oficialni krogi nalašč molče o tem gibanju, ker bi sicer take vesti zelo neugodno vplivale na gotove finančne kombinacije. V imenovanem listu konečno grof de Mun opozarja francosko javno mnenje na silno nevaren položaj kristijanov na Južnem Kitajskem.

Krščanska kri v Makedoniji

se pod turško silovitostjo še nadalje preliva. Kar nič ni videti, da bi grožnje Avstrije in Rusije kaj vplivale na Turčijo. Stari kasta Turčija ostane trmoglava in druge poti ne bo, da se z vojaško silo pokaže Turčiji volja evropskih velesil. V ta namen je, kar je sedaj že popolnoma gotovo, izbrana Avstrija in upati je, da moč njenega orožja ostane tudi tu tako zmogovita, kakor je bila v Bosni in Hercegovini. Za slučaj vojnih operacij v Makedoniji bomo vsekako imeli tudi po naših krajih mnogo vojakov, ki bodo varovali mejo proti Italiji in deloma tudi čakali, da se, če treba, pomaknejo na pomoč prvim četam dalje na bojišče.

Kristjani v Makedoniji nikakor niso več voljni pronašati dalje turških nasilstev. Iz Zofije se javlja listu »Le Temps« da se je ustaški odbor v Makedoniji zedinil, da se takoj prične na vseh straneh priprave za popolni ustanek. Ustaši se v prvi vrsti zanašajo na svojo moč in ne na druge obljube. Ustanek se bo torej, po zatrdilu tega lista, pričel že meseca februarja, ali najkasneje začetkom marca. To je tudi, kakor smo že obširneje sporočili, mnenje bolgarskega finančnega ministra Sarafova. Operacije evropskih vlasti proti Turčiji so torej nujne, ako se hoče preprečiti, da se groza in beda v Makedoniji še ne pomnoži. Z ozirom na to so tudi vse vesti o mobilizaciji raznih avstrijskih vojaških vojev prav verjetne. Naša tozadevna poročila slone na zanesljivih informacijah.

Koliko je Turčiji do izvedbe reform, se vidi iz naslednjega poročila: Maršal Husein Hilmi paša je pričel z reformami v Makedoniji na ta način, pa je po raznih okrajih poslal svoje agente, ki kruto izterjujejo od prebivalstva zaostali davek. Skoro se vidi, kakor bi Turčija uvidevala, da Makedonijo izgubi in da za to v zadnjih trenutkih hoče prebivalstvo oskubiti do skrajnosti. Na mnogih krajih morajo ljudje po dvakrat plačati isti davek. V Pameru so turški agenti ubili neko ženo, ker jim ni mogla dati ničesar. V Srbstvu so radi istega vzroka turški vojski razsekali devet oseb. V Kustendilu so turški vojski napadli bolgarskega duhovnika Panteja in njegovo rodbino. Duhovnika so popolnoma oropali, pretepli ga do krvi, njegovo ženo in hčer pa so osramotili. Ob takih dogodkih krščanska ljudstva v Makedoniji postaja vedno bolj razburjeno in se v prvi vrsti organizira za samopomoč. Upajmo, da pa tudi prizanašanje evropskih velesil Turčiji ne bo več dolgo trajalo in da res stojimo pred odločnimi koraki, da se prepreči nadaljnje turške silovitosti.

Iz brzojavk.

Razpor mej Szellom in Apponyjem poravnani. Budimpeštanski listi vedo poročati, da je poravnani razpor, ki se je pojavil radi vojaške predloge in nekaterih drugih stvari. Udal se je baje Szell, ki je slutil veliko nevarnost tega razpora. — Italijani in avstrijski carinski tarif. »Popolo Romano« izjavlja, da Italija ne sklene nove trgovinske pogodbe z Avstro-Ogrsko, ako ne izpremeni dosedaj predlaganih carinskih postavk. List pravi, da je Szell bolj naklonjen Italiji nego Koerber. — Dveletna vojaška služba v Franciji. Senat je rešil 1. do 18. člen vojaške predloge. Izločil je le § 12. dotične predloge. — Dogodki v Venezueli. Predsednik Castro je pooblastil poslanika Bowen v Washingtonu, da ponudi velesilam za poročstvo vso venezuelsko carino. Venezuelski vladi je neki že mnogo na tem, da se kmalu konča blokada, ker je jelo silno primanjkovati živil. Vstaški vodja general Riéra je predzadnje noč napal mesto Coro. Boj je trajal deset ur in povzročil silno škodo. Na obeh straneh je mnogo ubitih in ranjenih.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 22. januarja. Šlibarjevo paševanje. Dodatno se nam poroča iz Sela o zadnji občinski seji, da je Slibar vjel jednega moža iz Dolenjevasi, kamor je poslal precej časa po nesklepčni seji in po odhodu naših mož, voz, da je pripeljal Tomaža Kalana, sicer našega moža, a ne vemo še, pod kakimi pogoji! Tedaj se je Slibarju želja izpolnila, da je bil stari nepostavni odbor navzoč v dvetretjinski večini, ki je baje Slibarju izročila »tablo« častnega občanstva. Višje oblasti bodo pa razsodile o veljavnosti te Slibarjeve »table« in te občinske seje, katero je Slibar sklical potem, ko je že postala postavno nesklepčna. Slovenci v Ameriki. Upravitelj čikaške nadškofije škof Muldoon je povabil ž. g. Ivana Kranjca, da naj se povrne v čikaško nadškofijo, kateri spada kanonično, ker čikaška nadškofija potrebuje več slo-

venskih duhovnikov. Sedaj se še ne vé, kako se bode stvar odločila; vsekako hočejo Slovenci v South Chicago ustanoviti svojo lastno župnijo.

— Zaročil se je trgovec v Il. Bistrici g. Albert Domladiš z davkarjevo hčerko gđo. Elo Martinčič.

— Do smrti kamenjal je bivši mornar Ivan Lade v Poljanah bivalo svojo ljubimko Marijo. Mrtvo truplo je pokopal pod kupom kamenja. Sedaj so mrtvo truplo našli in mornarja zaprli. — O tem se še poroča: Pred kakimi petnajstimi dnevi je v Poljanah pri Veprincu zmanjkala neka Marija Lade. Nikdo ni vedel, kam je šla. Ugrabili so to in ono, ali nič pozitivnega se ni moglo doznati, dokler ni pred par dnevi goli slučaj prinesel pojasnilo. Neki kmet je šel na Učko s svojim psom. Pes je začel tužno lajati nad nekim kupom kamenja. Zival je začela z nogami brskati kamenje in je bila nemirna, skoro besna. Kmet je šel tja, razmetal kamenje, in tako je našel vredo, a v vredi Marijo Lado, katero so toliko časa zastopali iskali. Hitro je obvestil oblast o tej svoji grozni najdbi. Sum, da je izvršil zločin, je pal na 59letnega Ivana Lada iz Poljan, oženjenega in očeta več otrok. Isti je imel razmerje z Marijo Lado, s katero je imel sina, ki je sedaj v 15. letu. Zvabil jo je tja gori ter jo tam pobil s kamenjem, a na truplo je nasul kamenja. Na zaslišanju je s početka tajil, ali zapel se je in slednjič priznal vse. Sodili ga bodo v deželnem sodišču v Trstu.

— Obstreljena deklica. Z revolverjem ustrelil je v Kokrci neki fant v obraz 13letni deklici Ivani Mrak, kajzarjevi hčerki v Kokrci št. 55. Prišel je zvečer k Mrakovicim v vas in se igral z revolverjem, kate-rega je vzel s police. Revolver je bil nabasan in ga je fant ne vedoč za to sprožil in zadel deklico v lice. Krogla je obšla v kosti.

— Vojaške vaje za poljedelce. Toliko rezervisti, kolikor nadomestni rezervisti v vojski in domobranstvu, ki morajo letos na vojaške vaje, smejo, ako so vinogradniki, iti na vojaške vaje še le meseca avgusta. Tozadevne prošnje naj se tekom meseca marca ulagajo na pristojna okr. glavarstva.

— Visoka gosta v Opatiji. Včeraj sta došla v Opatijo veliki vojvoda in velika vojvodinja Luksenburška s spremstvi. Na vsprejem na kolodvoru je došel okr. glavar dr. pl. Manussi, v vilo »Amalia« pa predstojnik zdravilišča in župan. Opatija je v zastavah.

— Nesreča na Kulpi. Na Kulpi pri Zubrancah se je prevrnil čoln z 9 osebami, ki so se hotele prepeljati k masi s hrvatske na kranjsko stran. Bara Malič iz Sile, Monika Pezdirec in Jelka Stanešič so utonile, ostalih pet oseb se je s plavanjem rešilo.

— Schönerer na Koroškem. Prihodnjo nedeljo 25. t. m. priredi vsenemško društvo za »Ostmarko« v beljaški kolodvorski restavraciji shod, na katerem bodo govorili vsenemski Schönerer, Berger in Stein.

— Nesreča pri regulaciji Save. Pri regulaciji Save je ponesrečil včeraj delavec Jakob Robas v Spodnjih Pirničah. Pri izbasanju s smodnikom napolnjene luknje v skali se je užgal smodnik in mu je puhnil v obraz. Robas je po obrazu ves opečen in so ga morali prepeljati v bolnico.

— Zrtev žganja. Miha Dragar, tesar v Moravčah, se je v nedeljo zvečer tako napil žganja, da je obležal na cesti. Bil bi zmrznil, da ga niso našli ljudje in spravili na gorko. Ozebel je na rokah in na nogah tako, da so ga morali pripeljati v bolnico.

— Proti socialni demokraciji v Trstu. V Trstu se pričinja gibanje proti socialni demokraciji. V nedeljo so imeli delavci iz tržaške svobodne luke shod, na katerem so sprejeli soglasno naslednjo resolucijo: »Tržaški težaki, zbrani na shodu, protestujejo z indignacijo proti psevdosocialističnemu časnarstvu, ki se prostituira židovskemu kapitalu«.

— Vrsko jezera je zamrznjeno.

— Umrl je v celovski blaznici finančni svetnik v pok. g. Karol Rossi.

Ljubljanske novice.

Slavnostni večer v proslavo 25. letnega papeževanja sv. Očeta Leona XIII. priredi v nedeljo, dne 25. jan. 1903 ob 6. uri zvečer v dvorani »Kato. Doma« Kato. lisk. društvo z delavke. Vpored: 1. P. A. Hribar: Društvena, poje društven zbor. 2. Slavnostni govor. 3. Ottavio Pitoni (živel 1657—1743): Psalm 150, poje društven zbor. 4. Deklamacija. 5. P. H. Thielen: Leonova himna, poje društven zbor. 6. Fr. Ferjančič: Predica, poje društven zbor. Br. Leonard — Fr. K.: Zima in pomlad. Alegorična slavnostna igra v enem dejanju s petjem in živo sliko. Vstopnina: Sedeži 1. vrste 1 K,

II. druge vrste 80 v, III vrste 60 v, IV. vrste 40 v, stojišča 30 vin. Čisti dohodek je namenjen za škofje zavode v Št. Vidu nad Ljubljano. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Plesni venček „Glasbene Matice“. Odbor javlja, da se dvorana odpre ob osmi uri in da se ples prične točno ob poldevetih. Ker se ples otvori s „polonezom“, je želeli, da pridejo plesalke in plesalci točno. Želeli pa je tudi, da vsakdo s seboj prinese »dobro voljo«, in vesela zabava bo osigurana. Če kdo po zmoti, ki je pri tolikem številu lahko mogoča, ni dobil vabila, naj se zgleda v trgovini g. Lozarja. Istotam dobe svoje vstopnice p. n. pevke in pevci.

Nagla smrt. Ivan Skarsa, potnik, in njegova svakinja Helena Niederköfler rojena Fischer, iz Celovca, stanujoča v Jenkovih ulicah št. 9, vračala sta se danes po noči okoli polu 11. ure iz Vospersnikove gostilne proti domu. Na Radeckega cesti je začela Helena Niederköfler tožiti, da jej prihaja slabo in da ne more več naprej; šla pa je vendar še do kapelice za vojašnico, kjer pa je onemogla in padla na cesti. Na vpitje Ivana Skarsa sta priletela na cesto gostilničarka Terezija Bauer na Radeckega cesti št. 28 in njen mož, katera sta pomagala potem prenesti Heleno Niederköfler v svojo gostilno. Poslali so po zdravnika, kateri pa ni prišel. V gostilni so ljudje nezavestno ženo dvignili in jo skušali spraviti k sebi, pa je bilo vse zastonj, ker je bila najbrže že takrat mrtva. Naložili so jo v rešilni voz in jo prepeljali v bolnico, kjer je zdravnik takoj, ko so jo prenesli z voza v sobo, konstatiral, da je že izdihnila. Truplo so pripeljali v bolnico in se bode menda obduciralo, da se dožene, kaj je vzrok nagle smrti.

Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske od 11. do 17. t. m. Novorojencev 16, mrtvorojen 1, umrlih 26. Med njimi za škrlatnico 1, za jetiko 9, za vnetjem spolnih organov 4, valed nezgode 1, za različnimi boleznimi 11. Med njimi je tučev 7, iz zavodov 17. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: za ošpicami 1, za škrlatnico 4, za tifuzom 2, za vratico 2, za šonom 1.

Planinski ples. Odbor »Slov. planinskega društva« uljudno prosi, da izvolijo častite članice damskega odbora priti na ples v turistovski obleki ali pa narodni noši.

Tatvina v gledališču. V deželnem gledališču je bilo v teku zadnjih dni nemškimi igralkam iz ženske garderobe pokradenih več reči. Tatice so odnele čevlje, šminko, puder, uhane, krila, nogovice in razen gledališki lišp.

Strah pred električno železnico. V Skofj. ulicah sta se včeraj popoldne splašala električnega voza konja posestnika Josepa Verhovca na Poljanski cesti št. 52 in sta ušla. Zdirjala sta čez most in čez Ambrožev trg domov.

Panameriška razstava v Buffalu l. 1901 privablja ta teden številno obiskovalcev v mejnarodno panoramo. Saj je ta predmet res tako zanimiv in slike tako dobro pogojene, da si jih vsakdo z zadovoljnostjo ogleduje. Poleg znamenitih delov velikega mesta se vidijo namreč krasni razstavni paviljoni in palače ter zanimive skupine, mej katerimi »se posebno odlikujeta «poljedelstvo» in »delo«. V vsem se kaže ameriško bogastvo in izredni umetniški okus. Konečno nas pa ta zanimiva serija še seznani s slovitiimi slapovi Niagare. — V nedeljo se prične potovanje po Krkonosih v smeri od Hirschberga do Krumhübla. — Za prvi teden v februariju se pripravlja veleznimiva serija: Novijork.

Zmrznili bi bil kmalu. Jernej Jager, mesar brez posla in stanovanja je danes ponoči v pijanosti zašel v Predovičev svinjski hlev pri klavnici in je obležal na hodniku. Danes zjutraj ga je našel hlapec Janez Novak na pol zmrznjenega in nezavestnega v hlevu. Prenesli so ga takoj v svinjski hlev in poslali po rešilni voz, da so ga prepeljali v bolnico.

Nekaj statistike. V Ljubljani je bilo leta 1902. devet samomorov. Največ oseb se je ustrelilo, namreč 5, dve osebi sta skočili v vodo, jedna se je obesila in jedna se je pa zastrupila. — V bolnico je bilo iz Ljubljane oddanih 10 oseb.

Havelok je dobil nazaj mesarski pomočnik France Ros, kateremu je bil zmanjkjal v nedeljo zvečer na plesni veselici v Cuza-kovi gostilni na Poljanski cesti. Njegovi tovariši so mu ga v šali skрили, on pa je mislil, da mu ga je kdo ukradel.

Književnost in umetnost.

*** Češki slikar prof. Em. K. Liška** je umrl te dni v Pragi. Njegove najvažnejše slike so »Kristus molči«, »Mati Božja« »Abraham odpušča Hagaro«, »Maksimianu se prikazuje njegove žrtve«, »Sen Michelangelov«, »Astarta se prikazuje Manfredu« itd.

Delal je tudi pri okrašenju narodnega gledališča.

*** Spominski album** izroče poljski obrtniki, železnarji, masinisti itd. pisatelju Henriku Sienkiewicz u k 25letnici njegovega pisateljevanja.

*** Truplo slikarja Siemiradzkega** bodo prepeljali v Krakov v majniku tega leta, da mu tam postavijo nagrobni spomenik.

*** Češko-hrvatska slovnica s čitan-
kom** i s češko-hrvatskim diferencialnim rečnikom. Drugo preradjano i popunjeno izdanje. Napisal Stjepan Radić. Cijana 1 K 20 fil. 1902. Tisk Dioničke tiskare v Zagrebu. — Pred šestimi leti je izšla prva izdaja te slovnice, katera je bila kmalu razprodana. Kajti knjižica je jako dobro sestavljena. Diferencialni slovar je pripraven. Obsega skoro vse besede, ki imajo različen pomen v hrvaščini in v češčini ali so v eni, v drugi pa ne. Tako se doseže v majhnem obsegu popolnost. Ker je Marnova slovensko-češka slovnica pošla, priporočamo svojim čitateljem Radićevo knjigo, dokler ne dobimo sami podobne nove.

*** Jurjevsko univerzo,** na kateri se izobražujejo dijaki iz mešanih ruskih pokrajin ob baltiskem morju, je vlada porusila (doslej je bila nemška). Tudi na protestantski bogoslovni fakulteti hoče odpraviti nemška predavanja.

*** Historično-liturgična komisija.** Sveti oče je imenoval komisijo, katera ne bo le brevijra pregledala in popravila, kot smo že sporočili, ampak ima revidirati tudi vse liturgične knjige ter morebitne napake spraviti v sklad z najnovejšimi zgodovinskimi preiskavami.

Izpred sodišča.

Nemški igralci med seboj. Včeraj je bil pri tukajšnjem okrajnem sodišču obsojen nemški igralec Leopold Rosen, ker je 15. t. m. za odrom sunil igralko Marijo Gottlieb, na 10 K globe.

Čuvaj roparski morilec. Poročali smo, da so našli dne 2. novembra preteklega leta vdovo Terezijo Gleichweit v Plabuču pri Eggenbergu na Stajerskem umorjeno. Imela je vso glavo razbito. Začetkoma so oblasti domnevale, da jo je umoril njen blazni sin, in tudi čuvajev sin Jožef Čedenik, doma iz Zelezne Kaplje na Koroskem je pravil, da se je moral umor zgoditi, ko je blaznega sina za nekaj četr ure pustil samega z materjo. Naposled se je Čedenik tako zapletel v protislovja, da je pal sum nanj in res je preiskava dognala, da ni drug morilec, nego čuvaj Čedenik, ki je umorjeni ženi po groznem dejanju oropal denar in dragocenosti. Čedenik se je moral včeraj zagovarjati pred graškimi porotniki. Obsojen je bil k smrti na vešalah. Morilec je pred sodiščem dejal: »Noben ni v Gradcu tako popularen kot jaz, ker sem umoril to starko. Jaz bi se bil že davno sam obesil, a želim, da se to bolj slovesno zgodi.« Svoji, kot priči zašlišani sestri je dejal: »Kaj ne, daleč sem prišel. A najbolj slaven bom še-le, ko bom visel v zraku. Ponosen sem, da sem tako čaščen.« Svoji ženi pa je dejal: »Ali si ponosna, da sem napredoval do roparskega morilca? Sedaj se vrši tvoja želja.«

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

H katoliški veri je prestopil 17letni nečak slavnega burskega generala Bothe. — Spomenik predice pri križu na Dunaju je vihar poškodoval. Spomenik bodo popravili. — K smrti na vešala obsojen je bil pred olomuškimi porotniki strojar Frano Sentenik, ki je svojega gospodarja in gospodinja in njuna otroka, ko so spali, na padel. Gospodinja in otrok sta valed poškodovana, gospodar je ostal pri življenju. — Samomor pred poroko. Včeraj smo sporočili v brzojavnih poročilih o žalostni rodinici, drami na Dunaju. Danes se nam še poroča, da je finančni višji nadzornik vdovec Moric Knische za včerajšnji dan določil svojo zopetno poroko. Včeraj ob 9. uri zjutraj je poslal dekle iz hiše. Ko se je dekla urnila, našla je svojega gospodarja in oba njegova otroka obešena. — Ponedeljekem zaprta. Iz Milana se poroča, da je ondoto držav. pravdnštvo došlo do prepričanja, da je grofica Bonmartimo, ki je bila obdolžena umora svojega soproga, nedolžna. Grofica bodo te dni izpustili iz preiskovalnega zapora. — Boj v jetnišnišnici cerkvi je nastal pri službi božji mej kaznjenci v Kijevu. V pretepu so bili ranjeni 3 kaznjenci. Straža je zopet napravila red. — Zima. Včeraj zjutraj so imeli na Dunaju 17 stopinj mraza po Celziju. Na severnem Češkem je tak mraz, da so lovci dobili v gozdu mnogo zmrznjene divjadi. Divjadina prihaja prav blizu hiš. Dela pri Simpon predoru so morali ustaviti radi prevelikega mraza. Na Vesuvu je sneg. — Umrli je v Lvovu eden prvih poljskih kitarjev Julijan Markovski v 56. l.

svoje dobe. Vodja katoliške stranke na Holandskem mag. Schaeppmann je umrl včeraj v Rimu. — Bogat mož umrl lakote. V Haagu je bivši pismonoša Matija Pelzel umrl lakote. V njegovi postelji so našli hranilnično knjižico, glasečo se na 30 tisoč kron.

Sneg v Italiji. Ostra zima v Italiji je zahtevala že mnogo žrtev. Iz Brescije se poroča, da so v gorah prebivalci v nevarnosti, da valed velikega snega s svojimi ovčami in kozami, ki so edina njihova last, ne sestra dajo ali pa zmrznejo. Promet je otežkočen. Pri Consenci so našli truplo ženske, ki je zmrznila, ko je prala. Volkovi prihajajo z gor. Pastirji so uničili že mnogo volkov.

Trgovska hiša izginila v reki. V Hsiakwanu v bližini Nankinga se je udrila zemlja. Ob reki zgrajena nova velika trgovska hiša se je podsula v zemljo. 100 domaćinov je našlo pri tej nesreči smrt.

***Reformatorij.** Liberalni listi hočejo pod imenom »reformacije« moderne zmote zanesti v katolicizem. Ker jim ni mogoče ubiti ga, ga hočejo pa zastrupiti. Würzburški škof dr. Schlör je izdal pastirski list, v katerem obsoja to počenje ter duhovščino svari, da naj se iz početka že ustavi takim nakanam.

Katoliški metropolit v Peterburgu, nadškof Klopotowski, je nevarno zbolel za pljučnico.

Rusinskemu metropolitu Szep-tyckemu v Lvovu se vrača upanje k zdravju. Mrlica ga je nekoliko popustila.

Dekle, ki je tri mesece spalo. Na kliniki psihijatra dr. Wagnerja na Dunaju se je zbudilo te dni dekle, ki je spalo tri mesece. To dekle se imenuje Berta Fischer in je hči nekega ogrskega trgovca. Prenešeno je bilo na kliniko dr. Wagnerja dne 16. oktobra 1902. Med dolgim spanjem sta žila in srce bila popolnoma pravilna. Ako so pa vbadali dekle z iglo, ostalo je popolnoma neobčutno in se ni ganilo. Dekletu so vli vali dvakrat na dan s posebno pripravo redilne tekočine. Pred nekaj dnevi je začelo dekle odpirati oči in je postajalo občutljivo. Konečno pa se je do cela zdrnilo in se je jelo smejati na ves glas. Dekle pravi, da ne ve prav čisto nič o tem, kar se je godilo z njim te tri mesece.

Nemški »panama« v Olomucu. Nedavno je dala država denarno podporo Olomucu. To je bila za tamošnje nemstvo deviza, da so začeli »napredovati« na vrat na nos. Posebno stavbeni spekulant Moric Fischer je zidal na vso moč ter postavil v kratkem 60 velikih hiš za stanovanja. Vojaški erar je mestu podaril trdnjavo ozidje, in Moric Fischer, uživajoč pri nemkih kreditnih zavodih neomejeno zaupanje, je veselo zidal naprej. Stari domovi so vprav strašno padli naenkrat v svoji vrednosti. Hkrati so pa tudi češki denarni zavodi investirali velike kapitalije v olomuško zidanje in postavili veliko društveno hišo. Ob istem času je propadla nemška pivovarna v Holcih in je prešla v češke roke za 380 000 kron. Moric Fischer je s svojo spekulacijo propadel, in vsi tamošnji nemški kreditni zavodi imajo velike izgube.

Socialni demokrat v teoriji in v praksi. Za četrtga podpredsednika francoske zbornice je bil izvoljen socialno-demokratski voditelj Jaures. Prej je bil zmeren republikanec in nasprotnik socialistov. A ko je videl, da s svojim izbornim govorniškim darom prodira v ljudskih zborovanjih, je postal voditelj soc. demokratov. Ob zadnji debati je silno rohmel proti samostanskim šolam. A mož se je precej opek. Vzgojo svojih otrok je prepustil namreč svoji ženi, katera je kot pametna mati dala otroke v samostansko šolo. Sploh se trdi, da je Jaures radikalen samo zunaj hiše, doma je pa precej »pod pantofelnjom«. Ob prvem sv. obhajilu je Jauresova soproga priredila otrokom lepo slovesnost. Na to je nastalo veliko vpitje v socialističnem taboru, in poklicali so Jauresa »na odgovor«, in radikali socialist se je zagovarjal s tem, da je njegova žena tako hotela, in se ji je on moral udati. Poučen zgled soprogam liberalcev in soc. demokratov.

Žena, gosa in soproga. Te tri besede je razločeval nekdo tako-le: Kadar sta se poročila iz ljubezni, tedaj imamo moža in ženo; kadar iz udobnosti gospoda in gospe; kadar radi denarja, soproga in soprogo. Mož je ljubljen od svoje žene, spoštovan od gospe, a trpljen od soproge. Žena vodi gospodinjstvo, gospa hišo, soproga plemenitost. Žena streže bolnega moža, gospa ga obiskuje, soproga povprašuje po njegovem stanju. Ž ženo mož hodi na sprehod, z gospo se vozi, s soprogo pa le potuje. Ko smo mrtvi, žena jo če za nami, gospa žaljuje, soproga pa nosi ožrnino.

Teorije smeha. Tudi smeh ima svoje teorije. Ena najboljša ga deli v pet vrst, ki temelje na pet alfabetskimi samoglasnikih. Smeh ust je najdražestnej in je ob enem najduhovitejši. Smeh v E je najveselejši, izzvan čisto po zasmehovanju. Oni v I je

najmehkejši, ker je izzvan po kaki patetični šali. Oni v O najiskrenejši, ker je produkt prave živalske nрави. Konečno je smeh v U glasu najjednostavnejši, ker izraža lastno mnenje.

Spiritistična umetnost V Debrecznu je priredil neki spiritist predstavo. Za »medij« si je izbral bogatega posestnika, ki je šel z njim za kulise. Ker ni bilo nobenega nazaj izza kulise, so šli gledat. Našli so posestnika trdo spečega. Spiritist ga je kloroformiral in — ušel z njegovo mošnjo.

Nemško nasilje. V Halonovu v Šleziji so vedni prepri med Poljaki in Nemci. Ker so Nemci začeli agitirati tudi zoper poljske molitve v cerkvi, je sklical župnik Raczka zastopnike obeh narodnosti k sebi v župnišče, da se mirno dogovore, in sicer tri Nemce in dva Poljaka. A Nemcev se je navalo v župnišče okoli 50, kjer so strahovito razgrajali, s psovkami obkladali župnika in vpili, da poljskih duhovnikov ne marajo, ampak hočejo samo nemških, drugače prestopijo k protestantizmu. Navzoča Poljaka so opijevali.

Ehrhard in Masaryk. Profesor Masaryk je objavil v »Zeit« članek o Ehrhardu, v katerem pravi, da nima v Ehrharda nobenega zaupanja, ker je ta le polovičarski in ne napoveduje cerkvi popolne »reformacije«. Prava »reformacija« bi bila po mnenju tega Hilnerjevega zagovornika seveda le, ako bi Ehrhard zavrgel »Syllabus« in cerkveno avtoriteto ter pristopil med apostate.

»Ostdeutsche Rundschau« se prodaja. Od kromeriškega tiskarja Faberja, kateremu je dal Wolf list pri začetku svoje pravde s Schalkom, kupuje ta časopis delnika družba. Zložiti mislijo 500 000 K na delnicah po 100 K. Vsi uredniki bodo prisiljeni vzeti delnice. Glavni urednik bo Wolf.

Nobelova »nagrada miru« se razpisuje. Dobé jo lahko pisatelji ali društva, ki so zaslužni za svetovni mir. Slovenski liberalci naj se potegnejo zanjo!

Boj proti alkoholizmu na Norveškem. Ze dosedaj so bile na Norveškem postavne določbe naperjene proti pijančevanju jako stroge. S 1. januarjem t. l. pa so se določbe izdatno poostrele. Pri odmerjenju kazni zaradi zločinov, prestopkov itd. je bil dosedaj olajševalni moment, ako se je kdo zagrešil v pijanosti. Odslej naprej pa bode vsakdo, ki zagreši kak zločin ali pa kak prestopok v pijanosti, še hujše kaznovan, nego ako bi to storil v treznem stanju. Starišem, ki so pijanci, se odvzame odgoja otrok. Železnice ne smejo prevažati pijanih ljudi. Na železniških postajah ne smejo nikjer prodajati žganja. Prodajo žganja je država monopolizirala.

Smrtonosna igra. V Ameriki so imeli nevaren sport z imenom »Football«, proti kateremu se je začel pravi boj. Pri tej igri, ki je nekaka orjaška žoga, je bilo mrtvih v treh mesecih 17 oseb, 40 jih je ostalo pokvarjenih za celo življenje, a čez 300 je ranjenih!

Društva.

(Gledališče čitalnice v Brežicah.) V nedeljo dne 25. januarja t. l. bode 20. predstava diletantov: I. »Bob iz Kranja«. Veseloigra s petjem v enem dejanju. Poslovenjena po češkem. II. »Bucek v strahu«. Burka v enem dejanju, sp. Rado Murnik. III. Petje in prosta zabava. — Začetek ob 7,8. uri zvečer. — Vstopnina 1 K, kmetje 60 h. — K obilni udeležbi uljudno vabi odbor čitalnice.

(Narodna čitalnica v Črnomlju) priredi dne 25. prosinca 1903 veselico v prostorih hotela Lackner z naslednjim voporedom: 1. Igra: »Kinematograf ali Martin Smolar, burka v 3 dejanjih. 2. Prosta zabava in ples. — Začetek točno ob 7. uri zvečer. Vstopnina za ude 50 v., za neude 80 v. Med dejanji in po predstavi svira mestna godba na lok.

Darovi.

Družbisv. Cirila in Metoda so od 9. do 21. januarja poslali prispevke po n. g. podata in društva: Upravništvo »Sl. Par.« 287-22 K, uredništvo »Slovenca« 62-60 K, Iv. Bonač od družbenih svinčnikov 40 K, pošt. uradnik K. Mehora v Divači zbirko 5 K, naduč. Mat. Smid v Podgorju pri Slov. gradu zbirko 10 K, »Slov. klub celovški« 50 K, Nasprotniki domačega prepira v X. 20 K, »Uradniški tamburaški klub« v Ljubljani ob svoji božičnici 22 76 K, žup. Fr. Zdolšek pri Sv. Jerneju (Staj.) dar Mohorjanov 2 K, kapl. Fr. Oranič v Trnovem 2 K, dek. Mih. Arko v Idriji in prijatelji 17 K; za »Ormoške spomine« se poslali: dek. J. Žičkar v Vidmu 10 K, posojilnica v Ptuj 4 K, vodja Rih. Dolenc na Grmu 4 K, dr. Fr. Ilešič v Ljubljani 2 K; podružnice: moška v Kobaridu 40 K, na Vranskem 170 K, ženska v Ribnici 171 K, za Smarje in Slatino 97 K, v Cerkljah 98 K, ženska za Ajdovščino in okolico 102 K, žen-

eka za Sv. Lovrenc nad Mariborom 70 K
moška na Vrhniki 112.60 K.
Blagajništvo družbe sv. Cirila
in Metoda v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 22. januarja. (C. B.) Pri
današnji splošni avdienci je vsprejel
cesar odposlanstvo lju blj a n s k e g a
m e s t a, obstoječe iz župana Hri-
barja ter odbornikov Šubica in
dr. Tavčarja.

Dunaj, 22. jan. Danes je cesar
sprejel deputacijo ljubljanskega občin-
skega sveta v zadevi mestnega potres-
nega posojila. Cesar je deputaciji dejal,
da se bo v tej zadevi storilo, kar bo
mogoče.

Dunaj, 22. jan. Češki radikali in
češki agrarci so se obrnili do socialno-
demokratskih poslancev z vprašanjem,
ako bi bili pripravljeni podpirati nujne
predloge teh dveh skupin. Socialni de-
mokratje so izjavili, da predloge o vo-
jaških novincih ne bodo obstruirali, da-
ostanejo v strogi opoziciji proti vladi.

Dunaj, 22. jan. Čuje se, da bo
tukajšnji laški poslanik grof Nigra umi-
rovljen.

Dunaj, 22. jan. Körber je izjavil,
da svoj spraven elaborat nikakor še ne
opusti.

Dunaj, 22. januar. Danes je imel
mladočeški klub jako burno sejo skoro
ves dan. V klubu sta dve struji. Ena
je za to, da se obstruira vojno pred-
logo, druga struja pa je proti obstruk-
ciji in zahteva, da naj klub, kakor je
že svoj čas storil, poda samo primerno
izjavo, obstruira pa naj ne.

Dunaj, 22. jan. Imenom poljskega
kluba je vitez Abrahamovicz predlagal,
naj bi se vršila seja načelnikov klubov,
ki bi se dogovorila, kako spremeniti
zbirnični poslovni red. Ta seja se bo v
kratkem vršila.

Dunaj, 22. jan. V parlamentarnih
krogih se širi vest, da se bo Mladočehe
posrečilo odvrniti od obstrukcije, ker se
sicer nemški nacionalci odločno upro-
češkim željam glede rešitve sladorne
predloge, in če treba tudi prično z ob-
strukcijo.

Dunaj, 22. jan. Nekateri nemški
poslanci groze, da prično z obstrukcijo
v državnem zboru, ako bi vlada brez
vednosti Nemcev poskušala vpeljati no-
tranji češki uradni jezik.

Dunaj, 22. jan. Iz vojnega mini-
sterstva se pričenjajo dementirati vesti
o mobilizaciji mornarice, češ, da vsako
leto meseca januarja odpluje morna-
rica v Sredozemsko morje, da ond
kroži bodi si v zahodnem ali zapadnem
delu tega morja. Letos se jo je „slu-
čajno“ poslalo v vzhodni del sredozem-
skega morja. V javnosti se temu de-
mentiju ne veruje mnogo in nekateri
časopisi trdijo, da bo Avstrija primo-
rana intervenirati v macedonski zadevi,
ker se Turčija skoro gotovo z lepa ne

bo hotela udati in resno upeljati re-
form.

Dunaj, 22. jan. Češki državni po-
slanec Bielsky je odložil mandat.

Rim, 22. januarja. Laško
sredozemsko brodovje je
dobilo povelje se pri Gaeti
koncentrirati in počakati
nadalnijih povelj.

Rim, 22. jan. Na otoku Entebbe
je izbruhnila nova strašna bolezen. Od
2000 prebivalcev jih je samo še 400
živih. Vsak, kdor oboli, umre.

Rim, 22. jan. Za časa bivanja nem-
škega cesarja v Rimu se tukajšnja po-
licija pomnoži za 400 mož.

Zalescyki, 22. jan. Več milij v
okolici je bil silen potres. Ljudje so
bežali iz hiš in kljub silnemu mrazu
prenočujejo na prostem. Več oseb je
vsled strahu obolelo.

Petrograd, 22. jan. Nemški pre-
stolonaslednik se je nekoliko prehladil
in je danes moral ostati v sobi. Nevar-
nosti ni nobene. Včeraj popoldne ga
je obiskala carska dvojica.

Petrograd, 22. jan. Ruski listi
pozdravljajo izjavo francoskega zuna-
njega ministra Delcassea v seji franco-
skega ministerskega sveta, da hoče
Francoska z vso odločnostjo
podpirati akcijo Avstrije in
Rusije v zadevi makedonskega
vprašanja.

Zofija, 22. jan. Kljub ostremu
mrazu hite begunci iz Makedonije na
bolgarska tla. Iz Stagove se poroča, da
so Turki dve hiši požgali.

Nica, 22. januarja. Princezinja
Lujiza in Giron prideta v kratkem v
Ajaccio.

London, 22. jan. V nekem klubu
je 50 ur neprenehoma igralo 10 boga-
tašev. Cecil Ayston je priigral 9 mili-
jonov. Šest njegovih prijateljev soigral-
cev je radi tega bankrotnih.

Maracaibo, 22. jan. (C. B.) Agence
Havas poroča: Nemške vojne ladije
„Panther“, „Gazelle“ in „Vineta“ od
včeraj dopoldne ob 10. uri bombardi-
rajo utrdbo San Carlos. Venezuelska
posadka hrabro odbija napade.

Umrli so:

19. jan. Oton Erih Gradauer, narednikov sin
1 dan, Metelkove ulice 2, življenske slabosti, Bron-
chitis capilaris.

21. jan. Miroslav Drenik, magistratni eksekutor,
66 let, Cojzova cesta 1, Emphysema pulm. Vitium
cordis.

22. jan. Frančiška Rejc, delavčeva hči, 3 mes.,
Opekarska cesta 7, Catarrh. intest. — Jožefa Rus,
gostija, 76 let, Japljeve ulice 2, otrpnenje srca in
decubita.

V bolnišnici:

18. jan. Terezija Jerele, gostija, 40 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra, v mm.	Tempe- ratura po Čelsiju	Vetrovi.	Nebo	Padarina v 24 urah v mm.
21	9. zveč.	74.9	-12.0	brezv.	jasno	
22	7. zjutr.	74.5	-10.0	sl. svzh.	oblačno	0.0
	2. popol.	74.4	-10.0	sl. jvzh.	del. obl.	

Srednja včerajšnja temperatura -12.4° normale, -2.3°.

Dunajska borza

dné 21. januarja.

Skupni državni dolg v notah	101.20
Skupni državni dolg v srebru	101.15
Avstrijska zlata renta 4%	121.15
Avstrijska krona renta 4%	101.25
Ogerska zlata renta 4%	121.15
Ogerska krona renta 4%	59.40
Avstro-ogerske bančne delnice 600 gld.	15.65
Kreditne delnice, 160 gld.	693.50
London vista	238.80
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117.13 1/2
20 mark	23.40
20 frankov (napoleonor)	19.07
Italijanski bankovci	95.45
C. kr. cekini	11.30

Zitne cene

dné 21. januarja 1903

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za spomlad	K 7.80 do 7.81
Rž za spomlad	6.95 „ 6.96
Koruza za maj - junij 1903	— „ —
Oves za pomlad	6.89 „ 6.40

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7.73 do 7.73
Rž za april	6.68 „ 6.69
Oves za april	6.14 „ 6.15
Koruza za maj (1903)	5.78 „ 5.79

(Efektiv.)

Dunajski trg

Pšenica banaška	K 8.25 do 8.80
južne železnice	7.70 „ 8.15
Rž	7.70 „ 7.20
Ječmen	6.30 „ 7.25
ob Tisi	6.30 „ 7.75
Koruza ogrska stara	7.10 „ 7.20
nova	5.80 „ 5.95
Činkvant	7.10 „ 7.25
stari	6.60 „ 6.70
novi	6.55 „ 6.75
Oves srednji	7.10 „ 14.15
Fižol	— „ —

FRANČIŠKA JOŽEFA
GRENKA VODA
je edino prijetno užilno
naravno čistilo.

Zahvala. 81 1-1

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
za ljubeznivo sožitje in tolažbo o boleznih in
brdki izgubi prerano umrlega najinega iskreno
ljubljenega, nepozabnega

DARČKA

vsem, ki so spremili ljubo dete k večnemu
počitku, in za krasno venco izrekava najtop-
lejše in najprisrčnejšo zahvalo.

Davorin in Marija Rovšek.

Čeliki lokal

za pisarno, komptoir ali drugi obrt je takoj
ali pozneje v hiši št. 2 Truberjeve ulice
tik sv. Jakoba mostu

za oddati.

Najemščina skupaj 150 gld. — Natanč-
neje v hiši I. nadstropje od 1. do 2. ure
popoldne. 76 3-2

Dva mizarska pomočnika

in

enega učenca sprejme

Jakob Homovec,

mizar v Cirknici pri Rakeku.

69 2-1

82 1-1

Zahvala.

Predsedništvo združenih odborov St. Peterske
moške in ženske podružnice sv. Cirila in Metoda v
Ljubljani izpolnjuje svojo prijetno dolžnost, ter se tem
potom najiskreneje in najsrdnejše zahvaljuje vsem
onim, kateri so na katerikoli način pripomogli, da se
je podružnična veselica dné 4. t. m. tako sijajno in
vpešno v korist naše prekoristne in sedaj v veliki
potrebi se nahajajoče družbe izvršila.

Posebno zahvalo se pa čuti dolžno izrekati pre-
blagorodnemu županu gospodu Ivanu Hribarju, da je
preskrbel brezplačno razsvetljavo; slavnemu sloven-
skemu pevskemu društvu „Slavec“ za izborno izva-
jano petje; velečenjeni gospodični Kreisovi in gospo-
doma Verovšku in Lieru, za prijazno uprizorenje
veseloigre, s katero so veniko k prijetni zabavi pri-
pomogli; malemu mojstru na harmoniki, osobito nje-
govemu učitelju, kateri je s svojim ljubkim in izbornim
igranjem kar očaral navzoče občinstvo; vsem blagin-
darovalkam in darovalcem za izredno lepe in fine da-
rove; vsem velečenjenim gospodičnam za njih vztrajni
trud in posebno požrtvovalnost pri razpečevanju
svalčkov; sploh vsem velečastitim damam in gos-
podom, kateri so s svojo prisotnostjo našo veselico po-
častili in s tem zdatno pripomogli k tako ugodnemu
gmotnemu vspehu.

Za istočasno predsedništvo:

Vera Šlajmer. Martin Malenšek.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani

priporoča:

Kratek poduk

o sv. zakonu.

Za slov. zaročence in zakonske
sestavil

Jan. Zabukovec, župnik.

Cena trdovezani knjigi 70 v, po pošti
10 vinarjev več.

Izšla je knjiga „Lurški čudeži“.

Francoski spisal Henrik Lasér, poslovenil
Fr. Marešič.

Dobiti je v „Katol. Bukvarni“ v Ljubljani,
in v prodajalni H. Ničman.

Cena trdo vezani knjigi 2 K, po pošti
20 h več.

Stoletna pratika

dvajsetega stoletja

1901 — 2000

z načelno podobo
v barvah in jako
zanimivo, podučno
in koristno vsebi-
no. Sestavil doktor
Gregorij Pečjak.

Stane v „Prodajalnici
katol. tiskovnega dru-
štva (H. Ničman)“ v
Ljubljani, mehko ve-
zana 1 K 30 h, v pol-
platnu 1 K 80 h, v pol-
usnji 2 K. Po pošti
20 h več.

Najlepšo luč

dobite z rabo
tržaškega „Kaiser-Kronen“ kristalnega olja
(varnostni petrolej)

Prednosti: absolutno bel plamen, gori brez duha in je nevnetljiv.

V izvirnih posodah konvah po 15 kg kilogram 56 vin.

Zastave za posodo se ne zahteva.

Naročila na deželo se izvršé v zabojih z dvema posodama franko zaboj.

Da drobno liter 48 vin.

1405 9

Zaloga za Kranjsko pri MIH. KASTNER-ju, Ljubljana.